

vlastníkem směnky a vstupuje v bezprostřední právní poměr k ostatním směnečně zavázaným; přísluší jemu tedy ony námitky, jež možno proti indossovateli provést. Rovněž podrží pravé indossace účinek směnečný, třeba podpis vydatel, akceptanta neb indossovatele je nepravý nebo padělaný (čl. 75 a 76 sm. ř.)

IV. Zákaz gira.

Vydatel, jakož i indossovatel mohou girování směnky zakázati (rekta směnka). Zakázal-li vydatel převod směnky slovy »ne na řád« nebo jiným podobným způsobem, nemá indossace účinků směnečných (čl. 9 odst. 2 sm. ř.). Je-li v indossaci další převod zakázán, nemají ti, jimž se směnka z ruky indossatáře dostala, žádného postihu proti indossovateli (čl. 15 sm. ř.). Bez ohledu na přídatek v směnce obsažený »na B ne na jeho řád« možno směnku obecnoprávně platně postoupiti (roz. ze dne 8. listopadu 1876 č. 7294 sb. »Czelechowski« č. 153).

V. Ručení giranta.

Indossovatel ručí každému pozdějšímu majiteli směnky za přijetí a zaplacení směnečně. Připojil-li ale k indossaci poznámku »beze správy«, »bez obliga« aneb jinou podobnou výhradu, jest prost závazku ze své indossace (čl. 14 sm. ř.). Poznámka »bez obliga«, jež vydatel směnky na vlastní řád ku jeho giru in bianco jest připojena, může se však vztahovati jen na regresní povinnost vydatel, co remitenta neb indossovatele, nikoli však na povinnost, která jemu co vydavateli směnky přísluší (roz. ze dne 12. června 1878 č. 6695 sb. »Czelechowski« č. 213). Indossuje-li se směnka po projití lhůty ku protestu pro nezaplacení určená, nabývá indossatář práva z akceptu proti trasátovi a regresní práva proti těm, kteří směnku po projití této lhůty indossovali. Byla-li však směnka pro nezaplacení před indossací již protestována, nabývá indossatář jen práva svého indossovatele proti akceptantovi, vydateli a těm, kdož směnku až do protestu indossovali. Rovněž není v takovém případě indossovatel směnečně zavázán (čl. 16 sm. ř.).

VI. Procura-indossace.

Připojena-li k indossaci poznámka »k vybrání«, »in procura«, neb jiná zmocňovací formule, nepřevádí indossace vlastnictví ku směnce, zmocňuje však indossatáře ku vybrání pohledávky směnečné, ku protestu a ku zpravení předchůdce svého indossanta o nezaplacení, jakož i ku zažalování nezaplaceného a ku vyzdvižení deponovaného dluhu směnečného (čl. 17 sm. ř.). Procura-indossatář pokládá se tudíž naproti třetím osobám se svým indossovatelem za jedinou osobu, a lze mu tudíž důsledně vše to namítnouti, co namítnouti lze procura-indossovateli. Procura-indossatář je oprávněn svoje oprávnění další procura-indossací na jiného převést, naproti tomu nemůže vlastní indossací směnku dále převést a to ani tehda, když ku procura-indossaci dodatek »neb řád« jest připojen. Z toho plyne důležitý důsledek, že všechny indossace po procura-indossaci následující jsou platny jen jako procura-indossace, třeba by nebyly výslovně co takové označeny.

VII. Poplatky. Viz čl. Směnka.

Hejtmanství okresní.

Zeměpanské politické úřady I. stolice nazývají se okresní hejtmanství, jimž náleží spravovati záležitosti správní, jež výslovně nejsou

jiným úřadům a orgánům, jmenovitě ne orgánům samosprávným příkázány.

I. Organisaace provedena byla zákonem ze dne 19. května 1868 č. 44 ř. z., kterýmž bylo oddělení správy od soudnictví čl. 14. zákl. st. zákona ze dne 27. prosince 1867 č. 144 ř. z. stanovené ve skutek uvedeno. Hejtmanství okresní zřízena byla na místě úřadů okresních zák. ze dne 19. ledna 1853 č. 10 utvořených, tak že úřední okresy jednotlivých hejtmanství okresních zabírají z pravidla 2 aneb více okresů těchto bývalých úřadů okresních. Hranice obvodů soudních, jednotlivých obcí a místních obcí, jež společně záležitosti své spravují, jakož i obvodů statkových, nemají býti prořaty hranicemi politických okresů úředních (§ 10 jmen. zák.). Obvody politických okresů úředních ustanovují se zvláštními nařízeními. V čele hejtmanství okresního jest okresní hejtman náležející do VII. třídy hodnostní (§ 11 jmen. zák.; § 4 zák. ze dne 15. dubna 1873 č. 52 ř. z.), jehož jmenuje ministr vnitra (§ 13. jmen. zák.). K ruce přidání jsou okresnímu hejtmanu komisaři okresní (jsoucí v IX. třídě hodnostní) a kromě těchto též místodržitelští koncipisté. (§ 6. zák. ze dne 15. dubna 1873 č. 52 ř. z.) Okresní hejtmani dostávají dále přiměřené obnosy paušální ku zapravení úředních a kancelářských potřeb, cestovních a stěhovacích nákladů, dále platů služebnictva hejtmanství okresního a výloh s obstaráváním prací písařských spojených.

II. Příslušnost.

§ 11 zák. ze dne 19. května 1868 č. 44 ř. z. ustanovuje, že všechny záležitosti, které příslušely dřívějším úřadům okresním, náležejí v působnost hejtmanství okresních, ač-li ovšem zákonodárství jednotlivé ze záležitostí těchto již nepřikázalo zastupitelstvům okresním a obecním, (zák. ze dne 19. května 1868, č. 44 ř. z. vypočítává záležitosti politické správy, které v nejvyšší stolici v obor působnosti ministerstev vnitra, osvěty a vyučování, obrany zemské, veřejné bezpečnosti a orby náležejí (§ 3), čímž ovšem částečně omezena jest též příslušnost okresních hejtmanství, jakožto nejnižších politických úřadů správních). Nařízením ministerstva vnitra ze dne 30. srpna r. 1868 č. 123 ř. z. přenesen byl veškeren obor působnosti, jenž náležel dřívějším úřadům krajským, na hejtmanství okresní. Obor působnosti okresních a krajských úřadů stanoven jest nejvyšším rozhodnutím ze dne 14. srpna 1852 a vyhlášen nařízením ministerstev vnitra, práv a financí ze dne 10. ledna 1853 č. 10 ř. z. ve druhé hlavě příloh A. a B. Dle § 22 přílohy A. náleží do oboru působnosti úřadu okresního, pokud ovšem nejsou k tomu ustanoveny jiné orgány, bezprostřední péče o provádění zákonů, o udržování bezpečnosti, veřejného pokoje a řádu, o podporování obecného dobra ústavy jich dozoru svěřenými. Dle toho lze obor působnosti hejtmanství okresních pouze negativně vymeziti: Okresní hejtmanství příslušna jsou pro všechny záležitosti správní, které zvláštními zákony jiným orgánům příkázány nebyly. V § 23 a násl. jmen. příl. A vypočteny jsou toliko podrobnosti všeobecného předpisu právě uvedeného; dle toho přísluší okresním hejtmanstvím: péče o vyhlášení zákonů a ostatních nařízení závazných, zjišťování hranic, činiti opatření proti nouzi, udržovati veřejný pořádek při rušení držby, spolupůsobení při záležitostech zemědělských, policie živnostenská, spolupůsobiti při sčítání obyvatelstva, při odvodech vojenských, při obstarávání příprzeží a ubytování, vlastní správa policejní, dohled nad tiskem a časopisectvem, jakož i nad spolky, policie cizinecká, ač nepřislují-li

tato jiným orgánům, vykonávati policii polní, lesní, honební a vodní, rozhodovati o záležitostech právních, které zvláštními předpisy přikázány jsou úřadům politickým, dohled nad nadacemi, udílení dispens od ohlášek, je-li nebezpečí blízké smrti, jakož i vůbec spolupůsobiti při vykonávání předpisů věcí duchovních se týkajících. Dle čl. XVI. obecního zákona ze dne 5. března 1862 č. 18 ř. z. přísluší okresním hejtmanstvím dohled k obcím, aby tyto obor své působnosti nepřekročily a oproti zákonům nejednaly. Nejednají-li se o usnesení obecního výboru, proti kterýmž odvolati se jest ku vyššímu zastupitelstvu obecnímu, přísluší okresnímu hejtmanství rozhodovati o stížnostech proti nařízením představenstva obecního, jimiž zákony by se porušily nebo chybně použily. Článkem V. říš. zák. obec. odst. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12 přikázány byly obcím záležitosti, jež dle jmen. příl. A. náležely dříve okresním úřadům. Okresní hejtmanství obstarávají dále v I. stolici službu berní (výn. min. fin. ze dne 10. září 1868 č. 120 ř. z.); toliko v Linci, v Solnohradě, v Celovci, v Lublani, Terstu, Opavě a Černovicích zřízeny byly zvláštní místní komise berní. Hejtmanstvím okresním náleží dále prostřednictvím okresního šikovatele jim přiděleného vésti v patrnosti dovolence a záložníky vojska. Dle zákona ze dne 23. května 1873 č. 121 ř. z. spolupůsobí okresní hejtmanství při sestavování listiny porotců (viz čl. Porotci); konečně jsou okresní hejtmanství dle zák. ze dne 26. února 1876 č. 19 ř. z. služebním úřadem pro stanoviště četnická v jich okresích zřízená a co takový řídí službu bezpečnostní četníky konanou a má dozor nad ní. Okresnímu hejtmanu propůjčeno jest zvláštními zákony zemskými předsednictví okresní rady školní. (Podrobnosti o příslušnosti okresních hejtmanství viz v člancích jednajících o službě správní.)

III. Království České.

Nařízením min. vn. ze dne 31. července 1868 č. 114 ř. z. zřízení byli t. zv. dozorčí okresní hejtmani. Okresním hejtmanům v někdejších krajských městech (v Budějovicích, v Karlíně, Mladé Boleslavi, Chrudimi, Čáslavi, Chebu, Jičíně, Hradci Králové, Litoměřicích, Plzni, Písku, Žatci a Táboře) přísluší dle § 1 jmen. nař. obstarávání věcí místodržitelských na základě § 9 zák. ze dne 19. května 1868 č. 44 ř. z. a dozor nad úřady podřízenými. Tito mají obor působnosti v § 8 jmen. nař. omezený jen pro svoji osobu. Nemohou-li tito hejtmanové pro trvalou překážku úřad svůj vykonávati, ustanoví jim místodržitel zástupce.

Hierarchie.

Hierarchií sluje stupňovitě uspořádaný pořad účastníků moci církevní. Podle rozdělení moci církevní na světské a úřední rozeznáváme hierarchii ordinis a jurisdictionis. První obsahuje veškeré osoby mající svěcení, takže výraz hierarchie zde dosti souznačný jest s »klerem« (viz čl. Duchovenstvo). Obyčejně užívá se slova tohoto jen ve smyslu posledním a pouze ku označení osob, které jurisdikci nejen pro foro interno, nýbrž i pro foro externo vykonávají. Rozčlenění hierarchie je následující: v čele stojí papež, co majitel primátu t. j. nejvyšší a universální správy církve. Jemu po boku stojí kardinálové (viz tento čl.). Pak následují v pořadí patriarchové. Tento titul měli původně biskupové nejstarších a nejvýznamnějších obcí církevních v Římě, Alexandrii a Antiochii, později pak i v Cařihradě a Jerusalemě; s tímto titulem spojena byla zvláštní přednost před veškerým episkopátem dalekosáhlých obvodů zemských,